

Berekening kost gratis openbaar vervoer in Antwerpen – 4 casussen

De berekening voor gratis openbaar vervoer is geen exacte wetenschap. Er bestaat uiteraard geen vast tarief of groepsticket voor 100.000 inwoners. Dat betekent dat er onderhandeld moet worden met De Lijn. De uitkomst van die onderhandelingen ligt uiteraard niet op voorhand vast. Verder zijn er tal van variabele factoren, zoals bijvoorbeeld toenemende reizigersaantallen, die onmogelijk exact te voorspellen zijn. Op basis van verschillende voorbeelden kunnen we echter wel een realistische schatting maken. Daarbij moet worden opgemerkt dat terugverdieneffecten hier niet worden meegerekend. Enerzijds verdwijnen namelijk de kosten voor ticketverkoop en controle. Anderzijds zullen de kosten die verbonden zijn aan files of ziektes zoals astma en kanker die het gevolg zijn van luchtvervuiling en fijn stof afnemen.

- Casus 1

Uit het jaarverslag van De Lijn van 2016 leren we dat de verkoop van vervoersbewijzen in totaal 185,9 miljoen euro opleverde. Dat dekt slechts ongeveer 20 procent van de uitgaven van De Lijn. De 6,5 miljoen Vlamingen gaven op dat moment dus gemiddeld 28,72 euro uit aan zijn of haar buskaartjes, abonnementen en dergelijke. Indien we aannemen dat Antwerpenaars gemiddelde Vlamingen zijn betekent dit dat de kost om voor 524.501 Antwerpse inwoners gratis openbaar vervoer te voorzien neerkomt op 15 miljoen euro.

Hierbij wordt abstractie gemaakt van Antwerpenaars die in een andere gemeente de bus nemen en inwoners van andere gemeente die in Antwerpen de bus nemen.

- Casus 2

In Hasselt – waar gratis openbaar vervoer realiteit was – zagen we dat de kosten voor de stad toenamen omwille van het toenemende aantal reizigers tot 1,75 miljoen in 2009 voor ongeveer 70.000 inwoners. Omgerekend zou dat voor 524.501 Antwerpenaars 13 miljoen euro betekenen. Enerzijds moet worden opgemerkt dat de kosten in Hasselt niet de volledige ticketinkomsten dekten. Anderzijds zorgde het toegenomen aantal reizigers ook voor vollere bussen, wat meer kostenefficiënt is. Uiteindelijk lijkt deze onderhandelde oplossing dus billijk.

- Casus 3

In Gent investeert de stad jaarlijks 460.000 euro in gratis openbaar vervoer op 15 koopzondagen. Dat komt overeen met 30.000 euro per dag. Indien Gent alle 365 dagen van het jaar gratis openbaar vervoer zou voorzien zou dat dus een kost betekenen van 11 miljoen euro voor 259.083 inwoners. Omgerekend zou dat voor 524.501 Antwerpenaars zou dat 22 miljoen euro betekenen.

- Casus 4

In Leuven werd een tijd lang gratis busritten voor studenten voorzien. Daarvoor werd toen 0,4394 euro per ontwaarding aan De Lijn betaald. Dit is een gunstig tarief dat gebaseerd is op het tarief van de Buzzy Pazz. In het academiejaar 2011-2012 werd die gratis buspas ongeveer 2 miljoen keer gebruikt. Dat houdt dus een kost in van ongeveer 880.000 euro voor 43.672 studenten. Omgerekend zou dat ongeveer 11 miljoen euro betekenen voor 524.501 Antwerpenaars.

Conclusie

Indien we het gemiddelde nemen van deze 4 schattingen komen we uit op een kost van 15 miljoen euro per jaar. Gezien Antwerpen een grootstad is waar meer mensen intensiever gebruik maken van het openbaar vervoer, zal het reële bedrag waarschijnlijk hoger liggen, in de grootteorde van 20 miljoen euro per jaar. Dat is zoals gezegd een schatting, maar het maakt duidelijk dat dit behoort tot de mogelijkheid van een stad als Antwerpen.